GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.
Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe șése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.
ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămită.

Nr. 113. Vinerĭ 6 (18) Iulie 1884.

Brașovŭ în 5 (17) Iulie.

Cunoscutulŭ publicistŭ ungurŭ Franciscŭ Pulszky se ocupă într'unŭ articulŭ de fondŭ, ce'lŭ publică în „N. Pester Journal“ dela 15 Iuliu, de schimbarea legei de pressă. Articlulŭ acesta merită luarea nóstră aminte.

Pulszky constată mai ântâiu, că décă guvernulŭ în adevĕrŭ voiesce sĕ aducă înaintea dietei viitóre acésta cestiune, despre care a vorbitŭ ministrulŭ Trefort la Pojunŭ, atuncĭ ea cere a fi tractată cu mare atențiune și prevedere.

Vorbindŭ apoi despre actuala libertate a presei, Pulszky nu póte negá, că atacurile unorŭ ḍiare nu scapă nicĭ aḍi atențiunii procurorilorŭ, carĭ intentéză procese de presă. Jurații însĕ, ḍice elŭ, în Ungaria nu-și cunoscŭ încă misiunea șĭ'șĭ uită că ei sunt pădzitorii și rĕsbunătorii onórei concetățenilorŭ lorŭ; se lasă a fi stăpâniți de o sentimentalitate falsă, achitândŭ chiar pe aceia, a cărorŭ vină e vedită. S'au ivitŭ casurĭ, în carĭ jurații au declaratŭ, că esistă calumniă, că acusatulŭ e autorulŭ articulului incriminatŭ, și totușĭ ei l'au achitatŭ. In urma acestei sentimentalitățĭ a juraților rareorĭ se condamnă unŭ delictŭ de presă.

Vătămările de onóre și ațițarea poporului în contra unei societățĭ religióse, precum și agitațiunile antinaționale scapă mai totdéuna nepedepsite.

De aceea Pulszky nu se miră, décă guvernulŭ sĕ gândesce sĕ înfrêneze presa dându-i-se posibilitatea de a confiscá articole pe cale polițienéscă și de a da judecarea delictelorŭ de presă pe mâna tribunalelorŭ ordinare. Elŭ găsesce însĕ că acesta ar fi unŭ *pasŭ reacționarŭ fórte periculosŭ,* căcĭ s'ar abusá de acéstă mĕsură. Mai departe scrie:

„Orĭ câtŭ ne-amŭ plânge, că la noi presa abuséză de libertate; deși vedemŭ că unŭ mijlocŭ trebue găsitŭ, care sĕ pună capĕtŭ pamfletelorŭ anarchice, ce amenință liniscea publică; totușĭ suntemŭ îngrijațĭ de hotărîrile guvernului cu atâtŭ mai multŭ, *că în ministerulŭ nostru de justiţiă nu aflămŭ nicĭ o garanţă,* că nu va merge prea departe în acésta privință. Libertatea presei a fostŭ de multŭ și pretutindenea unŭ spinŭ în ochii birocrației și în cercurile oficiale încă totŭ e modă de a vorbí cu dispreţŭ despre presă și de a înjurá pe cei ce scriu; ómenii de statŭ la noi nu citescŭ nicĭ unŭ ḍiarŭ, ci se informéză despre ele prin biuroulŭ presei. Pentru casulŭ însĕ, cândŭ aceste rêndurĭ totușĭ arŭ ajunge în acele cercurĭ, carĭ sunt dătătóre de tonŭ pentru programa dietei, facemŭ atentŭ pe guvernŭ, care până acum în privința presei tot-déuna a urmăritŭ principii în adevĕrŭ liberale, la două puncte cardinale, fără carĭ libertatea presei esistă numai în aparență și încetéză de a fi o garanțiă a drepturilorŭ poporului și a desvoltării pacínice.“

„Acestea sunt: ca *cestiunile politice* în însemnătatea lorŭ cea mai întinsă sĕ se judece totŭ de jurațĭ, iar *calumniele și vătămările de onóre* sĕ se judece de tribunalele ordinare; mai departe nicĭ unŭ felŭ de scriere sĕ nu se confisce polițienesce, fără ca în timpŭ de 24 de óre sĕ se înainteze acusațiunea pentru delictulŭ de pressă. Așa numita procedură obiectivă, care esistă în Cislaitania, nu este altă decâtŭ o confiscare deghisată a libertății pressei, nu e nicídecum mai bună decâtŭ censura, deórece dă în mâna guvernului o putere discreționară, care este în stare a falsificá séu a suprimá espresiunea opiniunei publice...“

„Este importantă și cestiunea, décă nu ar fi trebuință de a modificá procedura tribunalelorŭ de jurațĭ, ca sĕ se apropie mai multŭ de cea englesă, decâtŭ de cea germână.“

Din espunerile d-lui Pulszky, care trebue se fie informatŭ despre intențiunile ministrilorŭ, se vede, că d-lŭ Tisza are de gândŭ a introduce o procedură asemenea celei din Austria și a face dependentă libertatea pressei dela arbitriulŭ organelorŭ polițiane și judecătorescĭ. Periclulŭ ce amenință libertatea pressei este dér fórte mare.

D-lŭ Pulszky arată, că însușĭ doresce órecarĭ restricțiunĭ apĕsătóre, cândŭ ḍice, că agitațiunĭ antinaționale au rĕmasŭ nepedepsite din causa sentimentalității juraţilorŭ. Amŭ dori sĕ ne spună învĕțatulŭ ungurŭ unŭ singurŭ casŭ ca unŭ ḍiarŭ maghiarŭ se fi fostŭ trasŭ la rĕspundere pentru că a agitatŭ în contra popórelorŭ nemaghiare. Scie-se destulŭ de bine în țéră, că Nemaghiarii suntŭ numai cei ce se apĕră, ér cei ce atacă și agitéză sunt Maghiarii. Décă dér a fost achitatŭ icĭ colo câte unŭ scriitorŭ nemaghiarŭ de către juriu, nu s'a apĕratŭ prin acésta tocmai libertatea pressei, pentru care vrea se pledeze d. Pulszky?

Unde spiritele și partidele sunt agitate, unde guvernulŭ însușĭ este partidă, care ațîță fanatismulŭ masselorŭ, acolo orĭ ce restricțiune a libertății presei va fi o armă mai multŭ în mâna guvernului spre a falsificá și a suprimá opiniunea publică. D-lŭ Pulszky însușĭ recunósce acésta; de ce între dér în tocmélă în privința restricțiunilorŭ intenționate?

Scirĭ telegrafice.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

Marsilia, 17 Iulie. — Unŭ incendiu ce a isbucnitŭ aci a distrusŭ construcțiunile societății de navigațiune „Touache.“ Paguba e de unŭ milionŭ.

Viena, 17 Iulie. — Anarchiștii arestațĭ parte de tribunalulŭ civilŭ parte de tribunalulŭ militarŭ au mărturisitŭ fără opunere, că au luatŭ parte la jăfuirea și omorîrea farmacistului Linhardt a cărui familiă e în Heilbron, a lui Eisert și a comisarului polițienescŭ Hlubek. Indemnulŭ la aceste crime l'a datŭ ḍiarulŭ anarchistŭ „Rebell.“ Prada a întratŭ în cassa partide ianarchiste.

Toulon, 17 Iulie. — De alaltaerĭ sérá până erĭ înainte de améḍi au muritŭ de coleră 22 persóne, ér în Marsilia 29.

Londra, 17 Iulie. — Se vorbesce că China a respinsŭ cererile Franciei, prin urmare și despăgubirea de rĕsboiu.

Cronica ḍilei.

Am primitŭ informațiunea sigură că granițele din spre România s'au deschisŭ. E în interesulŭ fiecărui comerciantŭ de lână, a căutá sĕ'șĭ trécă dincóce câtŭ mai curêndŭ marfa, ca nu cumva ministeriulŭ nostru, sculându-se într'o bună diminéță rĕu dispusŭ, sĕ'șĭ revóce ordinulŭ de deschidere a granițelorŭ.

*

Marțĭ a sositŭ din Făgărașŭ aci batalionulŭ alŭ 3-lea din alŭ 2-lea regimentŭ de infanteriă, ca sĕ ia parte la esercițiele regimentului.

*

Totŭ Marțĭ comandantulŭ de corpŭ Ex. sa baronulŭ de Schönfeld a inspectatŭ divisionulŭ alŭ treilea, alŭ regimentului 8 de artileriă și alŭ regimentului 2 de husarĭ, ce staționéză aci. Excelența sa a lăudatŭ atitudinea trupelorŭ. Erĭ a inspectatŭ regimentulŭ 2 de liniă.

*

Astă sérá trupa unguréscă va juca bucata: »Rang és mód« (Rangulŭ și mijloculŭ). D-ra Cornelia Prielle, cunoscuta artistă maghiară, esceléză în tóte rolurile. Aflămŭ că trupa va da încă numai câteva representațiunĭ.

*

»Pesti Naplo« s'a supĕratŭ focŭ, că la manevrele flotei de la Pola n'a fostŭ nicĭ unŭ stégŭ unguréscŭ și prin urmare Ungaria n'a fostŭ representată. »Pester Lloyd« rĕspunde la acésta, că n'a fostŭ nicĭ stégulŭ austriacŭ.

*

Noua dietă a Bucovinei s'a constituitŭ. Ea numĕră 30 de membri: dintre aceștia 18 se ținŭ de partida română, 7 sunt ai guvernului (funcționarĭ toțĭ), 4 de partida liberală germană și 1 polonŭ.

*

M. Sa monarchulŭ Franciscŭ Iosifŭ a mai dăruitŭ pentru înundații din Galiția 12.000 fl.

*

In Londra unu anume Franz Widebroke a defraudatŭ 5000 funțĭ sterlingĭ (50.000 fl.) în aurŭ și a dispărutŭ.

*

Ministrulŭ de rĕsboiu alŭ Prusiei a însărcinatŭ pe generalulŭ Hänisch, directorulŭ departamentului generalŭ de rĕsboiu, ca sĕ asiste la manevrele trupelorŭ austro-ungare.

*

Ḍiarele din Bucurescĭ dau informațiunea, că în cursulŭ acestei septĕmânĭ va apăré ḍiarulŭ guvernamentalŭ »Desbaterile.«

*

Unŭ mare furtŭ s'a comisŭ în nóptea spre 2 Iulie în Bucurescĭ. D-lui Staicovicĭ, a cărui prăvăliă se află în fața palatului regalŭ, i s'au furatŭ vr'o 50,000 lei din cassa de banĭ din prăvăliă. Hoții nu s'au descoperitŭ încă.

*

Ḍiarele din Bucurescĭ scriu, că mai mulțĭ țĕranĭ din comuna Țigănescĭ, județulŭ Tecuciu, au sositŭ în Bucurescĭ, ca sĕ se plângă ministrilorŭ în contra persecuțiunilorŭ, ce le suferŭ din partea prefectului acelui judeţŭ Anastasiu.

*

Aceléșĭ ḍiare spunŭ, că comisiunea însărcinată sĕ cumpere cai din Rusia se află în momentulŭ acesta la tergulŭ din Pultava. Comisiunea va cumpĕra 1,562 de cai, și nu se întórce în Bucurescĭ decâtŭ prin Octombre.

*

Colonia franceză din Bucurescĭ a serbatŭ, ne spune »Telegrafulŭ,« ḍiua de 14 Iulie printr'unŭ banchetŭ presidatŭ de d. baronŭ de Ring, ministru plenipotențiarŭ alŭ Franciei. De asemenea acésta ḍi a fostŭ serbată, ḍice »Posta« și de colonia francesă din Galațĭ, la care a luatŭ parte și consululŭ francesŭ de acolo, d. Wiet.

*

»Carpații« din Craiova comunică scirea, că secerișulŭ a începutŭ peste totŭ și se urméză cu mare activitate, fiiindŭ timpulŭ frumosŭ și priitorŭ.

*

Din mai multe părțĭ ale României se publică proteste împotriva domeniilorŭ, ce s'au datŭ regelui de către guvernŭ. In proteste se vorbesce desŭ de »generala in-

dignaţiune,« ce a produsŭ în ţêră acestŭ darŭ făcutŭ Corónei.

*

In Varşovia s'a ucisŭ în ḑilele acestea tinêrulŭ Casimir Tanski, împuşcându-se într'o biserică. Fiind-că popii nu sciu cresce destulŭ de bine pe ómenĭ într'ale moralei, cum ḑicea elŭ, Casimir a lăsatŭ 1500 ruble, sĕ se dea celei mai bune cărţĭ despre: »Crescerea morală şi fisică a tinerimei.« Biserica profanată se va sfinţí din nou.

*

Cu tótă colera, în Marsilia s'a făcutŭ, ca şi în Paris, serbarea naţională în modŭ strălucitŭ. Musicele au cutrieratŭ oraşulŭ în lungŭ şi'n latŭ. Pe balconulŭ prefecturii se aşedase statua decorată a republicei.

*

Societatea jidovéscă »Anglo-Jewish« şi-a ţinutŭ adunarea sa în Londra. Preşedintele Br. Henric Worms a ḑisŭ, că Evreii nu mai suntŭ persecutaţĭ, decâtŭ numai în Rusia — mai puţinŭ şi în România. Impotriva României s'a plânsŭ elŭ şi lui Eduard Fitzmaurice, care i-a promisŭ că va ajuta causa evreiască. — Multe jivine se adună la trupurĭ hrănitóre!

*

Ministrulŭ de rĕsboiu alŭ Iaponiei, Ayama, a sositŭ în Berlinŭ însoţitŭ de şése oficerĭ şi unŭ medicŭ generalŭ, ca sĕ visiteze institutele militare.

*

Comisiunea financiară a conferinţei din Londra a ţinutŭ Sâmbătă după amédĭ o şedinţă în Foreign Office. »Observer« spune că delegaţii francesĭ s'au pronunţatŭ împotriva unei reducerĭ a cametei datoriei egiptene.

*

Inaintarea repede a Ruşilorŭ în Asia a adusŭ trébă la regularea graniţelorŭ dintre Merw şi Afganistanŭ. Ministrulŭ de esterne muscălescŭ a avutŭ o convorbire animată cu ambasadorulŭ englesŭ din Petersburgŭ. Cabinetulŭ Rusiei trateză în cestiunea acésta şi cu stăpânirea Prusiei în Teheran. Deosebirile destulŭ de marĭ ce se vĕdŭ între părerile pronunţate până acum în astă afacere, ne facŭ a crede că odată se vorŭ provoca între Anglia şi Rusia conflicte şi mai seriose.

*

„Liverpool Mercury» află că şi regina Angliei este pentru bilulŭ reformărei legei electorale. Lordulŭ Wemyss va vorbi în camera lorḑilorŭ pentru desbaterea şi primirea lui încă în sesiunea acésta.

*

Conflictulŭ francesŭ-chinesŭ se înăspresce mereu. China e hotărîtă sĕ pórte rĕsboiŭ cu Franţa, care încă nu este nepregătită. Din Brest a plecatŭ spre Tonkin o corabiă cu 500 ostaşĭ. Bastimentele »Lapeyrouse« şi »Nielly« din acestŭ portŭ se gătescŭ împreună cu corabia »Gendre« din portulŭ dela L'Orient sĕ mérgă şi sĕ între în apele chinese. Dar pentru aceea nădejde de împĕcare totŭ mai este.

*

Multe scandalurĭ s'au mai întêmplatŭ şi în sesiunea actuală a dietei Croaţiei, până în cele din urmă Banulŭ sătulŭ până în gâtŭ, esoperă prin guvernulŭ ungurescŭ unŭ rescriptŭ din partea Corónei, prin care precum scimŭ în 15 Iulie s'a amânatŭ dieta Croaţiei şi Slavoniei în numele regelui pe timpŭ nedeterminatŭ. Acesta este modulŭ celŭ mai minunatŭ constituţionalŭ, de a te scăpa pe unŭ timpŭ îndelungatŭ de fulgerile şi de săgeţile cele cumplite ale unui Starcevici.

Situaţiunea în România.

Ḑiarulŭ parisianŭ »Le Temps« scrie sub titlulŭ acesta următórele:

»Turburările simtomatice alŭ cărorŭ teatru a fostŭ Bucurescii în timpulŭ din urmă şi carĭ luau cu atât mai mare importanţă cu cât ele avéu de autorĭ pe tinerii din şcolĭ, partea cea mai luminată a populaţiunei, au decisŭ pe d. Ioanŭ Brătianu sĕ-şĭ adjudece, pe lêngă preşedinţa consiliului, şi portofoliulu internelorŭ. Ministrulŭ de rĕsboiu, care până acuma era în atribuţiunile preşedintelui consiliului, se dete generalului Fălcoianu, şi fostulŭ titularŭ alŭ internelorŭ, d. Chiţu, înlocuesce la instrucţiunea publică pe d. Aurelianŭ, care se retrage.

Acestŭ micŭ chassé-croisé fi-va óre suficientŭ pentru a readuce liniştea la Bucurescĭ, şi pentru a desarmă o oposiţiune parlamentară care, fără sĕ fi fostŭ în stare sĕ compromită existenţa cabinetului, a putută totuşĭ sĕ-i suscite mai multe încurcăturĭ? Dreptŭ vorbindŭ, totŭ ce d. I. Brătianu a dorită maioritatea credincióssă i-a acordatŭ. Şefii maiorităţiĭ n'au mai avutŭ altŭ mijlocŭ de a'şĭ manifestá oposiţiunea lorŭ de câtŭ demisionândŭ. Aşa a făcutŭ d. C. A. Rosetti, a cărui onorabilitate şi servicii patriotice nimenĭ nu i le putea contestá. După ce-'şi anunţase de două orĭ retragerea sa din cameră, după ce a esitatŭ de a rupe legăturile cu vechiulŭ sĕu amicŭ şi tovarăşŭ de luptă, şi înaintea unei fracţionărĭ a partidului liberalŭ, d. Rosetti s'a decisŭ în fine d'aşĭ depune mandatulŭ, şi esemplulŭ sĕu fù urmatŭ de 11 colegĭ ai sĕi.

D. I. Brătianŭ a fostŭ destulŭ de fericitŭ, că a făcutŭ sĕ se voteze noua lege electorală, care stabilesce sufragiulŭ cu trei colegiĭ, că a făcutŭ revisiunea constituţiunei după cum voia şi că a făcutŭ sĕ fie adoptată creaţiunea unui domeniu pentru corónă, cu tóte că o decisiune a parlamentului a stabilitŭ, că creaţiunea demnităţiĭ regale nu sufere nicĭ o nouă sporire pentru financele statului, şi că unŭ articulŭ alŭ constituţiei spune clarŭ, că legea ficseză lista civilă pentru durata domniei. Dêră maioritatea, care a provocatŭ acestŭ triplu succesŭ d-lui Brătianŭ merge descrescêndŭ. Intr'o cameră de 145 de membri, în care maioritatea guvernamentală este în genere de 91—109 vocĭ, dotaţiunea corónei n'a întrunitŭ decâtŭ 76 de vocĭ. Jumĕtatea deputaţilorŭ s'a abţinutŭ, şi representanţii mai multorŭ oraşe însĕmnate din Bucurescĭ, Iaşi, Galaţi, Craiova, Focşanĭ, au refusatŭ adesiunea lorŭ la proiectŭ.

Posiţiunea ministeriului este aşa dară critică, şi, pentru a-o remedia, d. I. Brătianu a avutŭ recursŭ la unŭ mijlocŭ, pe care l'a usatŭ în mai multe rĕndurĭ, acela d'a modifica cabinetulŭ sĕu, aşa ca sĕ satisfacă opiniunea publică. Expedientulŭ óre 'l va reuşi din nou? Pericolulŭ, ce ameninţă pe preşedintele consiliului nu e esenţialmente politicŭ; combinaţiunile cele mai abile ale ministrului dirigente vorŭ pute cădé faţă de consecinţile, ce ar aduce după dênsele o crisă economică. Deja exportaţiunea cerealelorŭ, acéstă resursă aprópe unică pentru România, scade din causa concurenţii, pe care Austria, Rusia meridională şi statele unite o facŭ grânelorŭ române pe pieţele europene. Cestiunile, carĭ pasionéză politica bucurescénă, şi carĭ alimenteză presa capitalei intereseză fórte puţinŭ pe ţeranŭ. Décă o próstă recoltă s'ar întêmpla, situaţiunea ar deveni şi mai îngrijitóre, orĭ-care ar fi ministeriulŭ, şi de orĭ-ce dibăciă ar fi capabilŭ, n'ar putea resista nemulţumirei generale.«

*

Organulŭ guvernului ungurescŭ »Kol. Köz.« încântatŭ de succesele ce le-a dobênditŭ la alegeri stăpânulŭ sĕu cu ajutorulŭ baionetelorŭ, trece în revistă resultatele alegerilorŭ din statele marĭ şi micĭ europene şi ajunge la resultatulŭ, că ele au întăritŭ liberalismulŭ în Europa. Cu privire la România scrie numita fóiă:

„In sfêrşitŭ în România şovinismulŭ naţionalŭ a silitŭ pe cabinetulŭ liberalŭ alŭ lui Brătianu sĕ-şĭ dea dimisiunea, şi insultele tinerimei Universitare, folosite de oposiţiune pentru scopurile sale, aşa de tare au amărîtŭ pe acestŭ bărbatŭ de statŭ, care în miculŭ statŭ e unicŭ prin insuşirile sale eminente, încâtŭ avea de gândŭ sĕ părăséscă pentru totdéuna acelŭ postŭ, ce de 10—15 anĭ încóce în cinste şi omeniă l'a împlinitŭ, spre gloria naţiunei sale, spre binele Domnitorului, şi spre folosulŭ Europei, în mijloculŭ batjocurilorŭ, calumnielorŭ şi atentatelorŭ îndreptate în contră-i.

»Portofoliulŭ internelorŭ l'a luatŭ acum Brătianu, şi prin acésta a datŭ speranţelorŭ sanguinice, ce le nutria oposiţiunea în faţa alegerilorŭ viitóre, o lovitură puternică. Brătianu intrunesce în sine ceva din Bismark şi ceva din Midhat, omulŭ de statŭ semi-asiaticŭ şi semi-europênŭ. Elŭ fără îndoială nu va fi tocmai susceptibilŭ când va fi vorba de a influinţa alegerile şi ne vine a crede, că însuşĭ Brătianu a produsŭ crisa spre a'şĭ curăţí cabinetulŭ, spre a'şĭ întări posiţiunea şi a se afirma în încrederea Domnitorului, ca astfelŭ cu energiă sĕ pótă păşi la urna electorală.«

Afacerea domeniului corónei judecată de oposiţiune.

Reproducemŭ, după „Românulŭ," următorulŭ pasagiu caracteristicŭ din vorbirea d-lui Blaremberg ţinută în sala Orfeu la întrunirea liberalilorŭ-conservatorĭ. Elŭ ḑise:

»Amŭ fostŭ acusaţĭ, că conspirămŭ. Da, este pré adevĕratŭ, conspirămŭ spre a scăpa ţéra. Şi de aceea acum viu la cestiunea apanagielorŭ, căcĭ votarea acestei legĭ tinde a redeştepta în România era domnitorilorŭ arêndaşĭ. Acestŭ votŭ a fostŭ o surprindere, făcută pe timpŭ de nópte şi a lovitŭ în art. 94 din constituţiune care ficseză lista civilă, care este de două orĭ mai mare de câtŭ aceea a preşedintelui republicei; la noi, la poporulŭ nostru, care are alte multe doliurĭ de purtatŭ după acéstă domniă.

Acestŭ votŭ alŭ apanagelorŭ este o lovitură de statŭ pe faţă, cinică. Şi în ce momentŭ se cerŭ aceste nouĕ sacrificiurĭ ţĕrii? Intr'unŭ momentŭ cândŭ se vinde ţĕranului şi cenuşa din vatră, spre a da moşii suveranului, care prin economiele sale, şi-a câştigatŭ deja moşii cu o întindere de 105,000 pogóne. Lista civilă, care este o cheltuială de lucsŭ, trebue sĕ fie proporţională cu veniturile ţĕrii, şi cândŭ ţéra sufere, lista civilă trebue sĕ se reducă de sineşĭ, ér nu sĕ se sporéscă.

Este însĕ unŭ faptŭ ciudatŭ, ducatulŭ de Sigmaringen are o întindere de 800 kilometri pătraţĭ, pe cândŭ domeniulŭ Corónei este de 2300 kilometri pătraţĭ, aprópe de 3 orĭ mai multŭ de câtŭ este ducatulŭ de Sigmaringen. Nu se póte susţiné că aceste apanegii s'au datŭ cu bună credinţă de ţéră. şi o dovadă de acésta o aveţĭ în ḑiarele ţĕrii, căcĭ nu s'a găsitŭ unulŭ singurŭ, care s'o aprobe. Chiar unulŭ din redactorii ḑiarului oficiosŭ »Telegrafulŭ« s'a abţinutŭ d'a votá aceste apanagii. Eu am însĕ o consolaţiune. Tribunii de altă dată şi-au pălmuitŭ trecutulŭ lorŭ votândŭ aceste apanage. Programulŭ dela 1848 prevedea la art. 6 reducerea listei civile şi nimicirea orĭ-cărui mijlocŭ de corupţiune. Ér art. 22 ḑice: Alegerea unei adunărĭ, care sĕ presinte tóte interesele şi meseriile. Ei bine, unde a băgatŭ d. Brătianu pe meseriaşĭ? In şedinţa a 8-a a adunării dela 1859, d. Brătianu se urcă la tribună şi ḑise, că lista civilă trebue redusă spre a se face economii şi că naţiunea trebue sĕ se ridice şi mai multŭ, nimicindŭ lucsulŭ de altă dată. Acéstă lege a datŭ lovitură chiar demnităţii regale, care şi-a vêndutŭ sancţiunea. Acestŭ traficŭ este însĕ duplu: ei au cumpĕratŭ sancţiunea, dér au cumpĕratŭ şi impunitatea pentru dênşii.

Dar óre, cândŭ Românii au alesŭ unŭ principe străinŭ, voitu-au ei sĕ-şĭ renege capacitatea lorŭ de a se guverná? Nu, ei şi-au ḑisŭ, că unŭ principe străinŭ, cu legăturĭ întinse, va reuşi sĕ desfiinţeze tributulŭ, sĕ aducă independinţa. Dacă ei s'ar fi gânditŭ, însĕ, sĕ rescumpere acéstă independinţă cu spada, credeţĭ c'ar fi consimţitŭ sĕ se lase a fi conduşĭ de unŭ fiu, care nu este alŭ acestei ţĕrĭ? Credeţĭ óre, că în asemenea împrejurărĭ, nu s'ar fi găsitŭ unŭ capŭ romănŭ spre a fi împodobitŭ? Eu nu credŭ.

Dér acéstă lege mai este şi unŭ sacrilegiu şi o spoliare, căcĭ lovesce în bunurile de mână-mórtă. Ceeace au lăsatŭ strămoşii noştri pentru spitale, şcóle, ţĕranĭ, s'a datŭ spre a se îmbogăţí aceia, carĭ n'au făcutŭ nimicŭ pentru acéstă ţéră. Ar fi trebuitŭ, ca acele pĕmênturĭ sĕ se dea însurăţeilorŭ, carĭ sunt desmošteniţĭ. Dér d. Brătianu a voitŭ, ca unŭ curtisanŭ dibaciu, sĕ lege sórta sa de aceea a guvernului.

D-sa amintesce, că încă de cândŭ s'a proclamatŭ regalitatea a prevĕḑutŭ acordarea acestei dotaţiunĭ şi se miră, că aceştĭ ómenĭ dinasticĭ au arestatŭ pe ómenĭ, i-au bătutŭ şi-i ţinŭ închişĭ astăḑĭ, cândŭ trebuiau sĕ vină sĕ asiste la acéstă întrunire.«

Conferinţa egiptênă.

Până acum conferenţa din Londra n'a ţinutŭ decâtŭ o şedinţă, pentru că comisiunea însărcinată cu studiarea cestiunei financiare egiptene nu şi-a finitŭ încă lucrările.

Puterile, carĭ până acum au fostŭ fórte reservate faţă de conferenţă şi faţă de arangiamentulŭ încheiatŭ între Franţa şi între Anglia, esŭ acum din rolulŭ lorŭ de spectatóre. „Norddeutsche allg. Zeitung« arată că din datoria unificată egiptênă cu patru percente se află 300 de milióne de mărcĭ în posesiunea Germaniei. Din acéstă causă Germania şi Austro-Ungaria se opunŭ la reducerea dobênḑilorŭ datoriei de statŭ egiptene. Şi în alte două puncte esŭ pe faţă cele două împĕrăţii cu intenţiunile lorŭ. Arangeamentulŭ francesŭ-englesŭ a stipulatŭ ca preşedintele comisiunii, ce voesce sĕ reformeze datoria de stat sĕ aibă votŭ dirimatorŭ (decisătorŭ). Acéstă înţelegere, nu află consêmţĕmêntulŭ celorŭ lalte puterĭ. Austro-Ungaria voesce sĕ propună ca preşedinţa sĕ fie numai unŭ postŭ de onóre şi preşedintele sĕ n'aibă votŭ decisivŭ. Mai încolo şi Germania precum şi Rusia voescŭ sĕ între ca membrii în comisiunea pentru datorii.

In urmă se pregătesce o propunere, prin care se cere ca garantia pentru împrumutulŭ celŭ nou sĕ nu o iea Anglia asupra sa, ci comisiunea pentru datorii, care va căpĕta puterĭ mai marĭ, aşa că comisiunea va luá administraţiunea specială asupra unorŭ veniturĭ, carĭ sĕ vorŭ întrebuinţa pentru noulŭ împrumutŭ privelegiatŭ.

Se înţelege, că prin aceea, că cele trei împĕrăţii îşĭ arată intenţiunile lorŭ pe faţă lucrulŭ a luatŭ o faţă şi o direcţiune, încâtŭ nu se póte prevedé ce va eşí până la urmă. In cercurile englesescĭ oficiale se doresce o soluţiune grabnică şi se asigură, că conferinţa egiptênă se va terminá înainte de a se încheia sesiunea parlamentară.

Corespondenţa nóstră din Comitate.

De lângă cetatea Devei, 12 Iulie 1884.

Nu mĕ aflu în centrulŭ comitatului, căcĭ atuncĭ de sigurŭ aşŭ fi în posiţiune, de a vĕ surprinde în tótă ḑiua cu câte ceva nou, căcĭ credeţi-mĭ, în acestŭ paşalîcŭ nu este ḑi, în care sĕ nu se comită vre-o călcare de lege şi încă adeseorĭ în contra elementului românescŭ.

Nedreptăţirile cele mai marĭ ni se facŭ de către fraţii noştri maghiarĭ, şi e lucru vĕditŭ, că lupta pe mórte şi pe viaţă, începută în contra românismului de sub coróna S-tului Stefanŭ, ei o continuă cu vehemenţă totŭ mai mare, şi în fanatismulŭ şi orbia lorŭ nu sunt capacĭ, de a înţelege, că córda întinsă pré tare se rupe... In zădar se frămêntă ḑiarele micilorŭ tiranĭ din Clujiu, ca de esemplu şi „M. P.« de a învinovăţí pe Românĭ cu

întinderea córdei, voindŭ numitulŭ diarŭ în Nr. 124 prin tr'unŭ articolŭ de fondŭ întitulatŭ »A húr feszitése« (Intinderea córdei) sĕ demonstreze, că Românii prin interpelări juste în contra unorŭ sĕlbĕtăcii, comise de tinerĭ universitarĭ, în contra ţinutei necorecte a unui vice-comite şi a diaristicei jidano-maghiare, căreia numai ei, ér nu presei române ar trebuĭ Tisza sĕ pună »căluşŭ« în gură, voindŭ dicŭ, sĕ demonstreze, că Românii intindŭ córda pré tare! In zadarŭ, de órece totŭ omulŭ cu mintea sănătósă şi nepreocupatŭ póte vedea, că lucrulŭ stă chiarŭ întorsŭ, şi că aplicabilă fabula cu »lupulŭ şi mielulŭ.«

„Óre nu însuşĭ Don-Chişotŭ dela »M. P.« cândŭ în acelŭ articolŭ ne imputâ întinderea córdei, o facŭ acésta dicêndŭ: »... a feleki oldalon nem történt semmi nemzetellenes tüntetés« Nem csak azért, mert nálunk román nemzet nem létezik, sigy az ellen tüntetni se lepetelt, hanem....“ pe délulŭ Feleacului nu s'a făcutŭ nicĭ o demonstraţiă antinaţională. Nu numai din causă, că la **noi naţiunea română nu** esistă, şi aşa în contra aceleia nicĭ nu s'a pututŭ demonstra, ci....«)?

Audĭ Române, tu nu esişti ca naţiune, tu n'ai limbă, datine şi mai totŭ acele drepturĭ omenescĭ, ce te-ar puté face, décă nu mai multŭ, celŭ puţinŭ egalŭ unui poporŭ asiaticŭ! Don-Chişoţii dela Clusiu, nu mai sunt dispuşĭ a recunósce nicĭ legile sancţionate de monarchulŭ, prin carĭ legĭ ţi se cunósce individualitatea naţională! Audit-ai? Unulŭ e dreptulŭ publicŭ alŭ statului unguresců, şi altulŭ, pe care i permisŭ a şi-lŭ forma naţiunea maghiară! Dreptulŭ acesteia este: „ha akarom, vermes; ha nem akarom, nem vermes!«

Una la mână. Urmézâ încă vre-o nie la mână, şi apoi în legătură cu nedreptăţirile, ce ni s'au făcutŭ prin eliminarea unorŭ studenţĭ bravĭ de la ginnasiulŭ din Lugoşŭ, îmĭ mai permitŭ a desvăli vre o câteva ilegalităţĭ, carĭ de multŭ îmĭ stau în gâtŭ.

1. In preparandia de statŭ de învĕţătorese din Clusiu, se propunea limba română ca studiu obligatŭ pentru elevele române, şi din visteria statului se solva profesorului respectivŭ o remuneraţiune de 100 fl. pe anŭ, Cădêndu-mĭ mai în anulŭ trecutŭ, din întêmplare, unŭ testimoniu scolasticŭ în mânĭ, — abstrăgêndŭ dela aceea, că numele elevei în atestatŭ erá maghiarisatŭ, deşi domnişóra respectivă primia ca română cu unŭ nume curatŭ românescŭ stipendiu dela »Asociaţiune,« — observŭ, că calcululŭ din limba română lipsesce. Informându-mĕ despre starea lucrului, cu multŭ regretŭ am înţelesŭ, că în acelŭ institutŭ limba română nu se mai propune, măcar că în toţĭ anii e frecuentatŭ şi de eleve române. Din ce cause juste s'a putut ŭ ştcrge acolo catedra limbei române, nicĭ astădĭ nu scimŭ, nicĭ aceea nu mi-e cunoscutŭ, cum şi-a împlinitŭ membrulŭ românŭ, pe care-lŭ avemŭ acolo în consiliulŭ directoricŭ chiemarea cu privire la acestŭ casŭ regretabilŭ? —

2. In anulŭ scolasticŭ 1882/83 corpulŭ didacticŭ dela gimnasiulŭ rom. cat. din Clusiu a otărîtŭ într'o conferinţă, ca de aci înainte sĕ se purcédă cu mai multă rigóre la esamenele de primire faţă de băeţii românĭ, pentru-că, dicea propunĕtorulŭ, directorele gimnasiului, »hidra« adecă Românii se înmulţescŭ ca ciupercile în gimnasiu şi astfelŭ »olahii« capĕtă pré multă inteliginţă, ér de altă parte ei (popii ungurescĭ) trebue sĕ se îngrijéscă, ca Românii încâtŭ se póte sĕ nu aibă ocasiune, de a se cultiva, sĕ rĕmână proştĭ, căcĭ aşa o pretinde interesulŭ bine înţelesŭ alŭ ideii de statŭ maghiarŭ! Unŭ unicŭ profesorŭ — germânŭ de origine — a cutezatŭ, lucru firescŭ fără succesŭ, a se opune aducerei unei atarĭ decisiunĭ diavolescĭ, şi pe acela încă numai de câtŭ ilŭ permutară în altă parte.

Nu sciu ministrulŭ de culte şi instrucţiune Trefort are cunoscinţă despre acésta; atâta sciu positivŭ, că patrioticulŭ corpŭ profesoralŭ a şi începutŭ a duce în îndeplinire faimosulŭ conclusŭ, începêndŭ cu unŭ studentŭ românŭ de clasa a VIII-a, pe care, sub diverse preteste şi ameninţărĭ cu eschidere, ilŭ constrînseră să părăséscă gimnasiulŭ fără sgomotŭ, despărţindu-lŭ numaĭ şése septĕmênĭ de esamenulŭ de maturitate. Tênĕrulŭ nostru a pierdutŭ astfelŭ unŭ anŭ, fiindŭ silitŭ a începe clasa a VIII-a din nou la altŭ gimnasiu, nevoindŭ directorulŭ a-i da nicĭ măcarŭ testimoniu scolasticŭ de clasa a VIII-a.

Apoi faptŭ notoricŭ — şi umblă din gură în gură în Clusiu, — e că directorulŭ numitului gimnasiu, în calitate sa de popă papistăşescŭ, călătorindŭ mai astă-érnă cu trenulŭ într'unŭ cupeu cu unŭ advocatŭ neomaghiarŭ, pe care însĕ nu l'a cunoscutŭ, şi începêndu-se între ei o discuţiune politică, între alte dice advocatului: „Décă **ar fi o revoluţiă, eu aşŭ fi celŭ dintâi, care aş lua sabia în mână şi aş tăia fără milă în Românĭ şi Jidanĭ!**“ —

De multe orĭ nicĭ nu sciu, ce curagiu ascunde şi câte unŭ popă sub reverenda sa!

3. Din sute de elevĭ şi eleve, carĭ cercetéză institutele de crescere ungurescĭ, amŭ audítŭ, că de câte orĭ e vorba, séu propunerea istoriei séu a geografiei, pe Românĭ învĕţătorii şi instructorii îi caracteriséză de sĕlbaticĭ şi proştĭ, pe Horia şi Cloşca, carĭ s'au luptatŭ pentru libertate, îi numescŭ »hoţĭ« şi „banditĭ« ér pe Iancu care a luptatŭ luptă dréptă pentru tronŭ şi înpĕrăţiă, ilŭ numescŭ »rebelŭ.« Ce e mai multŭ, băeţilorŭ nu li-e permisŭ a pomení nicĭ cândŭ numele de »românŭ,« ci numai »olah!«

Astfelŭ aceia, carĭ susţinŭ susŭ şi tare, că numai prin maghiarisarea tuturorŭ popórelorŭ din acestŭ regatŭ şi carĭ credŭ că scopulŭ acesta şi-lŭ potŭ ajunge prin ilegalităţĭ şi brutalităţĭ, începêndŭ dela institutele cele mai elementare de crescere până susŭ la universitâţĭ, şi dela oficiile comunale până la ministere, aceia sémĕnă ura şi discordia între naţiunile, din carĭ se compune patria nóstră.

Cine întinde córda? **Iustus.**

Selagiu, 5 Iuliu 1884.

Diua de 3 Iulie a fostŭ o di frumósă de sĕrbătóre pentru Românii din jurulŭ Taşnadului.

»Reuniunea Invĕţătorilorŭ românĭ selagienĭ« a improvisatŭ acea sĕrbătóre plină de bucuriă pentru noi, ţinêndŭ şi adunarea generală din acestŭ anŭ chiar în cerculŭ nostru în Taşnadŭ-Sântău. Incă în diua precedentă învĕţătorii alergau din tóte părţile, cătră Taşnadŭ şi de aci cătră Sântău.

Dar nicĭ publiculŭ românŭ nu a rĕmasŭ indiferentŭ faţă de acea adunare. Preoţĭ şi mirenĭ inteligenţĭ au luatŭ parte în numĕrŭ frumosŭ la adunare. Şedinţa s'a ţinutŭ în biserică, sub conducerea bărbaţilorŭ neobosiţĭ în causa învĕţămêntului şi a luminărei poporului, a Reverendisimului d. Alimpiu Barboloviciu, vicarŭ alŭ Silvaniei şi preşedinte, şi a spect. d-nŭ Gavrilŭ Trifu, profesorŭ ca vice-preşedinte.

Cu multŭ tactŭ şi cu mare zelŭ aceştĭ bărbaţĭ au condusŭ lucrările şedinţei. Domnii învĕţătorĭ încă emulau unii cu alţii atâtŭ în desbaterile interesante câtŭ şi în ţinerea disertaţiunilorŭ frumóse.

Disertaţiunĭ frumóse au ţinutŭ d-nii: Dionisiu Văleanu, învĕţătorŭ în Cehalŭ: „despre educaţiune; Ioanŭ Lazărŭ, docinte în Şimlĕu: »O privire scurtă asupra mijlócelorŭ crescerei séu educaţiunei;« şi Vasiliu Olteanu, docinte în Şiumalŭ: »Unele cause ale săraciei poporului românŭ din timpulŭ presinte în combinare cu timpulŭ trecutŭ înainte de acésta cu 36 de anĭ adecă din 1848.« Aceste disertaţiunĭ au fostŭ lucrate cu multă grijă şi cunoscinţă de causă încâtŭ orĭ-cine le-a pututŭ asculta.

După şedinţă a urmatŭ prândulŭ comunŭ. S'au începutŭ unŭ şirŭ lungŭ de toaste însufleţite. D-lŭ G. Trifu a ţinutŭ unŭ toastŭ frumosŭ pentru monarchulŭ nostru şi pentru casa domnitóre, accentuândŭ, că poporulŭ românŭ în totdéuna şi-a iubitŭ casa domnitóre. Aplausele au fostŭ frenetice. R-simulŭ d. Vicarŭ cu elocinţa-i rară, ridică păharulŭ în onórea şi sănătatea Ilustrităţii Sale Eppului diecesei nóstre urându-i anĭ îndelungaţĭ, dile fericite spre a conduce preoţimea şi corpulŭ învĕţătorescŭ în deşteptarea şi luminarea poporului. Aplause îndelungate. Apoi se sculă d. Andreiu Cosma posesorŭ şi advocatŭ şi începu unŭ toastŭ forte interesantŭ, de interesŭ istoricŭ chiar pentru loculŭ unde eramŭ adunaţĭ »Cam cu doi secoli înainte de acésta — începu elŭ — nu chiar în loculŭ acesta, dar abia în depărtare de două sute de paşĭ de aci, era o mănăstire, în care călugării rugau pe Ddeu, pentru binele popórelorŭ, pentru prosperitatea ţĕrilorŭ şi fericirea omenimei.« Enară apoi cum fură alungaţĭ acei călugărĭ, prin unŭ domnŭ puternicŭ, al căruia eredĭ acuma nu au atâtea brezde de pămêntŭ câte sate a avutŭ elŭ atuncĭ, cum călugărulŭ în urmă, nu voi a părăsi mănăstirea, ci se lăsă a fi străpunsŭ la altarŭ prin pumnalulŭ domnului tiranŭ etc. şi asemănă Reuniunea învĕţătorilorŭ românĭ selăgienĭ cu acea mănăstire şi pe învĕţătorĭ cu călugrii, însufleţindu-ĭ, ca aşa de devotaţĭ sĕ fie pentru Reuniune, care este focarulŭ învĕţămêntului şi alŭ luminării poporului — cum a fostŭ călugărulŭ din urmă cătră mănăstire. Aplause şi vivate. Toastară apoi d. Demetriu Coroianŭ protopopŭ cu multă căldură şi elocinţă, Vasiliu Patcaşŭ preotŭ în Hotoanŭ, Patriciu Lobonţiu preotŭ în Silvasiu urândŭ dile îndelungate şi fericite conducĕtorilorŭ Reuniunei şi membrilorŭ aceleia, ascultaţĭ fiindŭ cu multŭ interesŭ şi plăcere. D. V. Olteanŭ învĕţătorŭ în Şiumalŭ rĕspunse d-lui Cosma, că mănăstirea n'a perdutŭ fiĭ fără fundamentŭ. Fundamentulŭ Reuniunei Invĕţătorilorŭ românĭ selăgienĭ l'a pusŭ chiar d. Cosma. Au urmatŭ apoi salutărĭ adresate învĕţătorilorŭ, carĭ representau corpulŭ învĕţătorescŭ din comitatulŭ Satumarelui, toastulŭ frumosŭ alŭ d-lui Vasiliu Popŭ învĕţătorŭ în Sarvadŭ şi alte toaste interesante. După prândŭ se tractară mai multe propunerĭ, între carĭ a d-lui Vasiliu Popŭ învĕţătorŭ în Sarvadŭ »Despre pronumele personale« care fu primită cu aplause. După tóte cestiunile seriose, urmă unŭ balŭ din cele mai viale românescĭ în favorulŭ bibliotecei învĕţătorilorŭ, unde avurămŭ onóre de cei mai de frunte domni maghiarĭ din cercŭ cu familiele lorŭ, petrecêndu-şĭ de minune bine între familiele române

Vasiliu Criste,
preotulŭ Sarnadului şi Tăsnadului.

Diverse.

Sentinţe. — »Bărbaţii au orbulŭ găinilorŭ şi nu caută, decâtŭ unde vorŭ femeile lorŭ sĕ caute.« — „E mai uşorŭ a păzi unŭ cârdŭ de epurĭ, decâtŭ o femeă.« — Ceea ce are cineva în inimă, îi rĕmâne şi din colo de mormêntŭ.« — »Bucuria vine totdéuna mai încetŭ şi e mai cu îndoélă primită.« — »O nenorocire nu vine nicĭ odată singură.« — „Nicĭ unŭ rĕu în lume nu-i fără partea sa cea bună.« — „In primejdiă mare vine şi bărbăţia mare.« — »Greu sue cineva scările măririloru lumescĭ, dar uşorŭ le cobóră.« — „Mărimea piedecilorŭ aprindŭ mai multŭ minţile si sporescŭ dorulŭ inimei.« — Lumea e vatră de înşĕlăciunĭ, în care draculŭ îşĭ jócă mendrele după placŭ.« — »In lume suntŭ multe limbĭ rele dispuse a cârtí şi puţine urechĭ dispuse a nu crede.« — »Morala e unŭ câmpŭ pustiu, unde nu cresce érbă verde.« — Fericirea n'o dau anii, ci minţile o dau.« — »Lacrimile isvorescŭ din dorŭ spre a-lŭ alina. (N. Gane).

*

Impĕrătésa. — Acum câteva dile împĕrătésa mergea întovărăşită de o damă dela Ischl spre Laufen. Pe drumŭ întâlni augusta dómnă două copiliţe, carĭ se legară de ea şi se puseră la vorbă. Impĕrătésa le dĕdŭ dulceţurĭ şi la fiecare câte unŭ banŭ de argintŭ. Băetele vorbiau cu multă veseliă şi isteţime şi împĕrătésa părea că-şĭ petrece cu ele de minune. După o vreme însĕ ea le grăi: »Séra bună acum, dragile mele; mergeţĭ acasă.« Băetele-i rĕspunseră: »Séra bună, dómnă împĕrătésă.« Uimită le dise augusta femeă: »Ce?... Mĕ cunoscetĭ? De ce nu mia-ţĭ spusŭ mai de vreme asta?« Băĕta cea mai mare zimbĭ cu vicleniă şi dise: »Apoi, de! ne-a disŭ mama, că-i mai bine sĕ te facĭ, că nu cunoscĭ pe împĕraţĭ şi pe împĕrătese, căci ţĭ dă atuncĭ mai mulţĭ banĭ!« Impĕrătésa rîse multŭ timpŭ împreună cu dama sa de acéstă copilăréscă politică.

*

Din Laplandia. — Obiceiurile de nuntă suntŭ deosebite la tóte némurile. Aşa şi la Laplandezĭ (Sameladĭ; în nordulŭ peninsulei scandinavice). Cândŭ vr'unulŭ voesce sĕ se însóre, pune mai întâiu ochiulŭ pe fetiţa, care îşĭ închipuiesce elŭ, că va avé mai multă avere. Intovărăşitŭ apoi de tată-sĕu, adeseorĭ şi de rudeniile, ce la aşa ocasiunĭ dau în totŭ loculŭ năvală în casă, feciorulŭ se duce la locuinţa tătălui fetei ce şi-a ales'o. Inaintea casei elŭ aştéptă până-lŭ poftescŭ sĕ între. Peţitorulŭ, pusŭ de elŭ, se întórce apoi cătră »puterniculŭ, cinstitulŭ şi vestitulŭ tată alŭ fetei, îi povestesce despre adénca simţire şi dragoste a tînĕrului şi cere fata pentru elŭ. »Puterniculŭ, cinstitulŭ şi vestitulŭ« tată se învoiesce şi-şĭ chiamă fata sĕ stea de vorbă cu ginerele. Acesta o îmbiă acum cu darurile sale — delicatese din Laplandia — de pildă: limbă de tarandŭ (unŭ soiu de cerbŭ), carne de castorŭ ş. a. Décă fata le primesce, logodna e sĕvêrşită; décă ea nu se învoiesce a-i fi nevastă, atuncĭ aruncă darurile la picióreIe lui. Cununia adeseorĭ se amână apoi multă vreme, mai cu sémă pentru ca sĕ dea mirele câtŭ mai multe darurĭ logodnicei sale. O di înainte de cununiă tóte rudeniile din amêndóue părţile se strîngŭ în casa miresei sĕ-i aducă darurĭ. Ginerele e datorŭ sĕ dea socrului unŭ păharŭ de argintŭ, căldare de aramă, unŭ patŭ séu unŭ aşternutŭ de patŭ; sócrei unŭ brĕu de argintŭ, o haină numită »vospi« şi unŭ gulerŭ împodobitŭ cu petricele de argintŭ. Apoi mai e datorŭ bietulŭ omŭ sĕ facă câte unŭ darŭ până şi rudeniilorŭ de-a şéptea mână ale miresei, căcĭ altfelŭ nu i-se dă fata. Tatălŭ şi fratele, ér de nu trăesce acesta, rudeniile ducŭ la biserică pe miresă, ce se face de minune tristă, par'că nimic nu s'ar împliní cu voea ei. Cununia se face după obiceiurile creştinescĭ, ér după ea vine ospĕţulŭ. Décă coliba e mai mică, decâtŭ sĕ pótă cuprinde pe toţĭ nuntaşii, ómenii mai tinerĭ se sue pe coperişŭ unde îşĭ ridică mâncările şi bĕuturile cu ajutorulŭ unei ancore. Noua pĕreche rĕmâne unŭ anŭ de dile în slujba socrilorŭ micĭ, şi numai după aceea se facŭ neatêrnătorĭ de nime. Tatălŭ miresei îi dă atuncĭ zestrea în tarandĭ şi scule pentru colibă, şi tóte rudele îi rĕsplătescŭ darurile primite. Tatălŭ îşĭ cresce şi-şĭ învĕţă apoi băeţii, ér mama băetele. Indată ce se nasce o fată, i se dăruesce unŭ tarandŭ şi în córnele lui se scobesce numele ei; apoi cândŭ îi rĕsare celŭ dintâiu dinte, mai capĕtă unŭ tarandŭ, ér celui ce mai întâiu a zăritŭ dintele îi stă în voe, sĕ céră unŭ viţeluşŭ de tarandŭ. Décă morŭ părinţii, cea mai de aprópe rudeniă se face totdéuna tutorŭ.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Cursulŭ la bursa de Viena
din 16 Iulie st. n. 1884.

Rentă de aurŭ ungară 6%	122.—
Rentă de aurŭ 4% . . .	91.30
Rentă de hârtiă 5% . .	88.35
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	142.70
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	96.40
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	118.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	102.—
Bonurĭ rurale ungare . .	101.60
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.50
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	101.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.50
Bonurĭ rurale transilvane	101.25
Bonurĭ croato-slavone . .	100.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	99.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	114.75
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului .	115.—
Renta de hârtiă austriacă	80.55
Renta de arg. austr. . .	81.55
Renta de aurŭ austr. . .	103.10
Losurile din 1860 . . .	135.—
Acţiunile băncei austro-ungare	855.—
Act. băncei de creditŭ ung.	302.50
Act. băncei de creditŭ austr.	302.50
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.77
Napoleon-d'orĭ	9.67—
Mărcĭ 100 împ. germ. . .	59.55
Londra 10 Livres sterlinge	121.75

Bursa de Bucurescĭ.
Cota oficială dela 3 Iulie st. v. 1884.

Renta română (5%). . . .	Cump.	$93^1/_2$	vênd.	$94^3/_4$
Renta rom. amort. (5%) . .	»	$95^1/_4$	»	——
» convert. (6%) . .	»	$96^1/_2$	»	$97^1/_2$
Împr. oraş. Buc. (20 l.) . .	»	34	»	——
Credit fonc. rural (7%) . .	»	$101^3/_4$	»	——
» „ „ (5%) . .	„	90	„	—
» » urban (7%) . .	»	$100^3/_4$	»	105
» » » (6%) . .	»	$96^3/_4$	»	—
» » » (5%) . .	»	$86.^3/_4$	»	——
Banca naţională a României	»	1370	»	1385
Ac. de asig. Dacia-Rom. . .	»	328.	»	335
« » » Naţională . .	»	$237.^1/_2$	»	—
Aurŭ	»	5·40.	»	.—
Bancnote austriace contra aurŭ	»	2.07.	»	2.09

Cursulu pieţei Braşovŭ
din 16 Iulie st. n. 1884.

Bancnote romănescĭ	Cump.	9.18	Vênd.	9.20
Argint romănesc	»	9.15	»	9.18
Napoleon-d'orĭ	»	9.66	»	9.68
Lire turcescĭ	»	10.90	»	10.96
Imperialĭ	»	9.90	»	9.96
Galbenĭ	»	5.63	»	5.67
Scrisurile fonc. »Albina« . . .	»	100.50	»	101.50
Discontulŭ » . . .		7—10 % pe anŭ.		

Numere complete din „Gazetă“ dela 1 Ianuariu a. c. se mai află.

Acei domnĭ abonaţĭ ai noştri, carĭ au plătitŭ preţulŭ abonamentului pe una jumĕtate de anŭ séu pe unŭ anŭ, înainte de 1-a Aprilie a. c., sunt rugaţĭ a ne trimite diferenţa preţului urcatŭ dela 1 Aprile c., care pentru Austro-Ungaria face 2 fl., ér pentru România 8 lei.

ADMINISTRAŢIA „GAZ. TRANS.“

Tarifa anunciurilorŭ şi inserţiunilorŭ

în „Gazeta Transilvaniei.“

Anunciurĭ în pag. a IV linia de 30 litere garmond fl.—cr. 6

Pentru inserţiunĭ şi reclame pag. a III linia à . „ —„ 10

Pentru repeţirĭ se acórdă următórele rabate:

Pentru repeţirĭ de 3— 4 orĭ	10%
„ „ „ 5— 8 „	15%
„ „ „ 9—11 „	20%
„ „ „ 12—15 „	30%
„ „ „ 16—20 „	40%
Dela 20 de repeţirĭ în susŭ	50%

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ învoirĭ şi reducerĭ şi peste cele însemnate mai susŭ.

Braşovŭ 1|13 Maiŭ 1884.

Nr. 36 ex 1884.
sen. scol.

2—3

Concursŭ.

Pentru ocuparea postului de învĕţătorŭ la scóla gr. cat. din Şisuţŭ comit. Bistriţă-Năseudŭ sĕ scrie concursŭ cu terminulŭ prima Augustŭ st. n. 1884.

Emolumentele sunt: 1) Salarŭ 180 fl. v. a. plătiţĭ în rate lunarĭ anticipative şi anume 110 fl. v. a. din fondulŭ numitei scóle, ér' 70 fl. v. a. din cassa comunei. 2) Cuartirŭ liberŭ. 3) Doue orgii de lemne.

Alesulŭ va fi învĕţătorŭ provisorŭ trei anĭ după decursulŭ cărora dovedindŭ hărnicià şi purtare bună va fi numitŭ definitivŭ mărindui-se salariulŭ la 200 fl. v. a. şi accidenţiele de sub 2 şi 3.

Dela concurenţĭ se poftesce: a) se fiă Românĭ gr. cat. b) se fi absolvatŭ celŭ puţinŭ doue classe gimn. c) se fi absolvatŭ preparandiă sĕ aibă esamenulŭ de cualificaţiune.

Suplica instruată cu documentele de lipsă este de a se aşterne senatului scolasticŭ din Şicuţŭ posta ult. Şieu mare (Nagy Sajo)

Din şedinţa senat. scol. gr. cat. ţinută în

Şisuţŭ 6 Iulie 1884.

Preşedintele: **Cirilŭ Deacŭ.**

Notariulŭ: **Istrate Suciu.**

Crâsniculŭ Zevedeiu Cădelniţă

în sinodulŭ archidiecesanŭ din strada Măcelarilorŭ.

„Caliculŭ“ din 1 Augnstŭ a. c. va tracta eschisivŭ despre experinţele crâsnicului Zevedeiu Cădelniţă, câştigate în sinodulŭ archidiecesanŭ gr. or. din Sibiu şi va fi îndoitŭ mai mare, decâtŭ numerii ordinarĭ.

Abonenţii „Calicului“ vorŭ primí acestŭ numĕrŭ extraordinariu în condiţiunile abonamentului anualŭ séu semestralŭ. Deschidemŭ însă pentru acestŭ numĕrŭ, redigiatŭ de Urzică Scandalografescu, unŭ abonamentŭ specialŭ, cu preţulŭ de 30 cr. séu 70 banĭ şi destinămŭ întregŭ venitulŭ curatŭ, în părţĭ egale pentru:

I. Societatea „Concordia“ din Blajŭ;

II. Premii în favorulŭ „Chorurilorŭ plugarilorŭ românĭ din Ungaria şi Banatŭ.“

Abonamentele la acestŭ numerŭ extraordinarŭ la „Caliculŭ“ se potŭ face la orĭ-care librăriă din ţéră şi străinătate séu dea-dreptulŭ la noi, până în 8 Augustŭ st. n.

Totodată deschidemŭ unŭ nou abonamentŭ la „Caliculŭ“ pe alŭ doilea semestru 1884, cu 1 fl. 50 cr. séu 3.50 francĭ. Esemplare complete dela începutulŭ anului costă 3 fl. séu 7 francĭ.

Din anulŭ 1883 mai posedemŭ 24 esemplare complete à 1 fl. 50 cr. séu 3·50 francĭ.

Cei ce voiţĭ a rîde, prenumeraţĭ „Caliculŭ,“ şi care nu va rîde, acela-i maturŭ de sapă şi lopată.

Colectanţii de abonamente primescŭ unŭ rabatŭ de 10%.

Administraţiunea „Calicului.“

9—30

Magazinŭ de incălţăminte

„CISMA ROŞIE“ Strada Căldărarilorŭ 540.

Comande după **mĕsură** se vorŭ efectuá din **materialŭ solidŭ**, şi cu **preţurĭ moderate.**

Subscrisulŭ am onóre a recomandá onoratului publicŭ, Magazinulŭ meu de **încălţăminte pentru bărbaţĭ, dame şi copii, cu preţurile cele mai moderate.**

Asemenea recomândŭ onoratului publicŭ **depositulŭ** de **pălĕrii** pentru **bărbaţĭ** şi **copii** cu **preţurĭ** reduse.

Comande pentru **străinătate** se primescŭ şi se **efectuiéză promtŭ** şi cu **preţurĭ moderate.**

G. Orghidanŭ.

Tipografia Alexi Braşovŭ.